

ADJECTIUS O ADVERBIS: Distinció en sintagmes preposicionals

Categoria lèxica

09/10/2015

Establir si una locució formada per una preposició i un nucli nominal o adjectival (*en paral·lel*, *en color*) té valor d'adjectiu o d'adverbi no sempre és senzill i pot ser opinable. Per això proposem una distinció propera als criteris lexicogràfics (però no idèntica).

La norma bàsica és determinar quina mena de categoria complementa aquesta locució.

Valor de la locució	Categoria complementada	Exemple 1	Exemple 2
Adverbi	- Verb no copulatiu - Nom deverbal - Nom en un context en què és imaginable un participi interposat	.connectar <i>en paral·lel</i> .connexió <i>en paral·lel</i> .generador [connectat] <i>en paral·lel</i> ↓ en paral·lel adv	.pagar <i>en efectiu</i> .pagament <i>en efectiu</i> .factura [pagada] <i>en efectiu</i> ↓ en efectiu adv
Adjectiu	- Nom en un context en què no és imaginable un participi interposat <i>(L'existència d'una denominació o equivalent que és clarament adjectiu pot indicar el valor adjectival de la locució)</i>	.treballador <i>en actiu</i> .*treballar <i>en actiu</i> .*treballador [fet] <i>en actiu</i> ↓ en actiu adj	.fotografia <i>en color</i> .*fotografiar <i>en color</i> .*fotografia [feta] <i>en color</i> (+anglès <i>colour photo</i>) ↓ en color adj

Ara bé, si una locució adjectival o adverbial té un significat determinat quan acompanya un nom concret, i només aquell, llavors el que tenim és una denominació complexa amb valor conjunt de nom, amb independència que s'hi pugui imaginar un participi interposat.

Exemple: **port en paral·lel** *n m* [Malgrat *port muntat en paral·lel*]

L'atribució de la categoria *adjectiu* o la categoria *adverbi* té una importància capital per donar forma a la **definició**, tant pel que fa a la **definició estricta** com pel que fa a l'expressió dels **elements extrínsecs**.¹

- (1) En un **adjectiu**, la definició estricta ha de tenir valor d'adjectiu (comença amb un adjectiu, un participi, un pronom relatiu, etc.) i l'element extrínsec ha de ser un nom.
- (2) En un **adverbi**, la definició estricta ha de tenir valor d'adverbi (comença amb un gerundi, una preposició, etc.) i l'element extrínsec ha de ser un verb.

Exemple:

Part de la definició	Definició d'adjectiu	Definició d'adverbi
Element extrínsec	Dit de la transmissió d'informació	Manera de transmetre informació
Definició estricta	en què els diversos blocs de dades s'envien simultàniament.	enviant simultàniament els diversos blocs de dades.

Barcelona, 9 d'octubre de 2015

Modificacions: 29 de març de 2016 / 8 d'abril de 2021

¹ En un adjectiu o un adverbi, *definició estricta* és la part de la definició que vehicula només el sentit, i *element extrínsec*, la part de la definició que indica quina mena de paraules complementa el definit en una oració.